

Zsembery Borbála

AMAZÓNIA FRISSESSÉGE

Elég az egyik oldalán meghúzni a madzagot. Egyetlen, apró mozdulat, és a csomó kioldódik. Enged a szorítás. Villanásnyi, hullámzó mozgás, és a madzag gilisztaként hever a földön.

Napok óta nem tudok rendesen aludni. Ha mégis sikerül, erről a mozdulatról álmodom. Ilyenkor könnyen megy, a kezem szinte magától mozdul. Egy pillanat műve az egész. Nappal azonban mintha más erők hatnának. A fürdőszobába a szellőzőablakon keresztül alig jut be fény, egész évben párás, nyirkos őszi délután van. Mindig úgy érzem, nem látok itt teljesen tisztán.

Amikor eljöttem megnézni a helyet, azonnal feltűnt a fürdőszoba sötétsége. A főbérlő észrevehette rajtam a megütközést, mert rögtön magyarázni kezdett az anyósáról, akinek annak idején leválasztották ezt a lakrészt. Az eredeti tágasabb, fényesebb, az náluk van, amit itt látok, egy gyors megoldás volt. De tökéletesen működik minden, és hát az ember egyébként sem tölt el órákat a fürdőszobában. Higgyem el, nem ettől fogok depresszióba esni.

Gondolkodtak rajta, hogy kiépíttetnek egy fénycsatornát, ezzel lehetne növelni a bejövő fény mennyiségét. Fogalmam sem volt, miről beszél, és ez valószínűleg látszott is az arcomon, mert részletesen kifejtette, hogy olyan csőről van szó, ami tükrök segítségével hozza be a fényt a kevésbé világos helyiségekbe. A hosszúra nyúló magyarázat nem kötötte le túlságosan a figyelmemet, mégis, amióta beköltöztem, gyakran eszembe jut. A kinti és a benti világot összekötő járat, aminek a belsejében tükrök dobálják egymásnak a lefelé csúszdázó fénynyalábokat, hogy belopják a napfényt a szobába. Nem tudom, képes lennék-e ebben az erőszakkal eltérített fényben meztelenre vetközni.

A lakás nagy részében már viszonylagos rend uralkodik. Alig van egy-két doboz és szemeteszsák a sarkokban. Ezekben azok a holmik vannak, amikről már csomagolás közben tudtam, hogy nem kéne magammal vinnem őket. Gyerekkori emlékkönyv, kicsorbult, megkopott játékok, levelezés az alsóskori barátnőmmel. Olyan tárgyak, amikhez elvileg emlékek kötnek, valójában azonban semmi nem jut róluk eszembe.

A fürdő ajtaján vállfára akasztott árnyékként lóg a fekete ruhám. El kéne raknom, de nincs kedvem. Már egészen megszoktam, hogy ott van. Ha elteszem, végképp egyedül maradok. Ezt a ruhát annak idején azért vettem meg, mert úgy éreztem, jól nézek ki benne. A próbafülké zölde fénybe vont tükréből egy felnőtt nő nézett vissza rám.

Egy héttel ezelőtt, anyám temetésén mintha ugyanabban a hideg, zöld fényben állt volna az a maréknyi lehajtott fejű, fekete ruhás ember, akiről jobbára azt se tudtam, kicsodák, és úgy tűnt, elsősorban unalomból jöttek el.

Épp a költöztető cég emberével beszéltem, amikor apám hívott, hogy „baj van”. Ideges lettem ettől a szófordulattól, felesleges és semmitmondó kerülő, mielőtt kimondanánk, mi történt. Apám egyébként sem a szavak embere, néha úgy érzem, fél a szavaktól, nem bízik bennünk. A telefonba ráadásul motyog is, utálja használni. Amikor végül sikerült kihúznom belőle, hogy milyen baj történt – anyád meghalt –, nem tudtam, mit mondjak. Meglepődtem, egy kicsit talán meg is ijedtem, de leginkább nem éreztem semmit. A költöztető embernek megmondtam, hogy másnap visszahívom. Végül apámnak is ugyanezt mondtam.

A szertartáson úgy jelentem meg, mint valami idegen. Annak is éreztem magam. Régen nem láttam már anyámat, nem sok mondanivalónk maradt az utolsó években. Persze, ha tudtam volna, hogy ezek az utolsó évek, lehet, hogy találtam volna valami mondanivalót, de ez már sosem fog kiderülni.

Valójában nem is temetés volt, anyám mindenáron hamvasztást akart. Nem is tudom, minek nevezik az ilyet. Kínos volt az egész, igyekeztem inkább nem is figyelni. Anyám annyiszor meghalt már, hogy nehéz volt mit kezdeni ezzel az utolsó, végleges halállal. A hamvak szétszórása épp olyan drámai túlzásnak tűnt, mint az egész élete. Értelmetlen színjáték, közönség nélkül. Én nem voltam hajlandó odanézni. Amennyit láttam a dologból, elég szájalmasnak tűnt. A hamvak mintha nem úgy szálltak volna, ahogy a filmekben, meg ahogy nyilván anyám is elképzelte. Az ismeretlen, visszataszítónak tűnő anyag gyenge porfelhőt bocsátott ki magából, a maradék pedig valami zsíros tömegként szinte egyetlen kupacba zuhant ki a földre. A porszívót ürítem így, egyenesen a szemetesbe.

A résztvevők értetlenül, fintorogva néztek egymásra. Én végig a ruhámat rángattam, túl mélynek éreztem a dekoltázsát, nem tudtam szabadulni a gondolattól, hogy valaki rám fog szólni. Közben folyton

anyámat láttam magam előtt, ahogy betolják egy fényes, hosszú csőbe, ami egy pillanatra felizzik, majd elsötétül.

Az üresen maradt lakást hamar kipakoltuk. Apám és a nagybátyám feltűnően otthonosan mozogtak. Ruganyos, határozott léptekkel járták be a teret, félszavakból is megértették egymást. Egy-egy mozdulattal, intéssel jelezték, hogy valamit kidobásra szánnak vagy érdemes megtartani. A gyerekkori indiánkönyveim jutottak eszembe róluk. Néma, határozott férfiak, akik összeszorított szájjal, könnyek nélkül takarítanak a halál után. Apám, aki sok évvel ezelőtt elvált anyámtól, semmilyen érzelmet nem mutatott, fogalmam sincs, mi játszódhatott le benne. Elszólásokból úgy vettem ki, hogy meglepően sokat járt itt, gondolom, anyám néhány havonta rendszeresen jelentkező „epizódjai” miatt.

Meg se tudnám mondani, pontosan mikor vált a mindennapjaink részévé az a rengeteg különböző méretű, színű és formájú gyógyszeresdoboz, amik azon a délutánon a lakás legváratlanabb pontjain kerültek elő. Apám gyakorlott szemmel járt körbe, kezében egy reklámszatyorról, és mint valami bűvész, mindenholnan újabb fiolákat, dobozokat szedett elő. Talált belőlük a cipőszekrényben, a konyhában a fűszerek között, de még a nyolcadik emeleti lakás apró erkélyén is, az üres cserepek mögött.

Én nem igazán tudtam mit kezdeni magammal, céltalanul tébláboltam ebben a félig idegen lakásban. Sosem éltem itt, mégis nyomokat kerestem, amik rám utalnak. Nem találtam semmit, kivéve egy régi művészeti albumot, amit gyerekkoromban sokat nézegettem. Idővel összeszedtem magam, és nekiálltam én is pakolni, apámék azt mondták, vigyem nyugodtan, amire szükségem van. Egészen biztos voltam benne, hogy semmire nincs szükségem erről a helyről, de attól féltem, gyerekesnek gondolnának, ha ellenkezem. Ezért végül fogtam egy nagy dobozt, és félig odafigyelve elraktam pár holmit. Tányérokat, evőeszközöket, néhány könyvet, az albumot.

A fürdőszobában találtam egy szatyrot, amiben, úgy tűnt, hasznos dolgok vannak. Egy zacskó facsipesz teregetéshez, mosózsákok, madzag, bontatlan folyékony öblítő. Felkaptam az egészet, úgy gondoltam, ezzel már kellően tele van a kezem ahhoz, hogy hihető legyen, vannak emlékeim arról az emberről, aki ebben a lakásban lakott és itt is halt meg.

Nem tudom, miért húztam ki az éjjeliszekrény fiókját, talán valami morbid kíváncsiság, indiszkréción hajtott. A szívem mélyén, azt hiszem,

abban bíztam, hogy találok valami kínosan személyeset, valamit, amivel lebuktathatom anyámat. Hogy milyen bűnre vagy titokra számítottam, magam sem tudom, de jó érzés lett volna rajtakapni valamin, még így, a halála után is.

A fiókban elsöre semmi érdekeset nem láttam, gyógyszerekkel volt tele az is. Alattuk egy szív alakú bonbonosdoboz hevert. Reménykedve nyitottam ki, de teljesen üres volt. A gyógyszereket önkéntelenül bele-szórtam az üres dobozba, ekkor tűnt fel, hogy ez a legnagyobb adag, amit találtunk. Amennyire értek hozzá, elsősorban nyugtatók és altatók alkották a többmaréknyi gyűjteményt.

Otthon az egész pakkot ledobtam a nappali sarkába, nem tudtam mit kezdeni ezekkel az idegen tárgyakkal, amik minden átmenet nélkül vándoroltak át egy élet végéből egy élet kezdetébe. Úgy éreztem, útjába állnak valami újnak, akadályoznak valamiben, amit magam sem látok még pontosan.

Néhány napja aztán leültem az ágyra, és magam elé vettem mindent, hogy átnézzem a tartalmukat, és ami használható, azt elvigyem az adományboltba. Ekkor találtam meg a mosóport is. Nagyjából a fele hiányzik, egy madzaggal van összekötve.

A csomó valójában nem tűnik szorosnak. Már sosem tudom meg, mennyi erő volt a kezekben, amik kötötték. Fehér ruhákhoz készült, a zacskón keresztül is érzem az illatát. Anyaillata van. Gyerekillata van. Évnyitó-, fehéring-, fáradtőszifény-illata van. Hányás- és fertőtlenítőszaga van, lepedő-, géz-, és vérszaga van.

A felirat szerint az illat fantázianeve „Amazónia frissessége”. Azt se tudom, milyen földrajzi egységet takar pontosan Amazónia, rá kéne keresnem. Annyira emlékszem, hogy a Föld tüdejének is nevezik ezt a térséget.

A mosóport végül kivittem a fürdőszobába. Egyre többször azon kapom magam, hogy valamilyen ürüggyel bemegyek, és hosszasan szagolgom. Elképzelem, hogy kibontom, belemarkolok és két kézzel szórom mindenfelé. Száll, hull a fehér por, beborít mindent. Újra és újra ráhajolok a zacskóra, lehunyom a szemem, mélyen beszívom a műanyag mögül szivárgó édes illatot.

Anyá hintázik, anyá hintázik, miért hintázik anyá. Először halkan, aztán egyre hangosabban ismételve. A mosógép zúgása erősödik, oldalra nézek, a ruhák eszeveszett sebességgel forognak, a világos színek egybeolvadnak. A gép felhördül, ugrálni kezd, közelít. A kádban fehér, ismerős illatú hab fodrozódik, a cső okádja magából a szürkés vizet. Forognak a ruhák,

lábak himbálózhatnak felettem. Csontos, meztelen lábak, ismerős lábak. Félek tőlük, nem akarom látni őket. Zúg, ugrik, leng, forog a virág illatú szoba. Férfiak jönnek. Apa jön, és a nagybátyám. Valaki kivisz. Maradj itt, ne mozdulj, ne sírj. Vacogva ülök a túl nagy fotelban, szinte eltűnök benne. Bárcsak eltűnnék benne. A fürdőszobából kapkodó mozdulatok, elfojtott szitkozódás szűrődik át a centrifuga zörgésén. Vágd el azt a kurva csomót. Ki csinál ilyet, bazmeg. Puffanás, hörgés, köhögés, nyögés. A könyvespolcon egy album borítóján Andrea Mantegna Krisztusa fekszik. Lábain a sebek szemekként merednek rám, nem merek félrenézni.

Felpattan a szemem, köhögnöm kell. Két kézzel szakítom szét a madzagot, nem gondolkodom, mégis biztosan tudom, mit fogok csinálni. Az éjjeliszekrényem felső fiókjá akad, nehéz kihúzni, most mégis sikerül, fél kézzel is. A piros, szív alakú dobozból kirázom a gyógyszereket, és a helyükre öntöm a maradék mosóport. Egy része mellémege, ellepi a pirulákat, tablettákat, az ismerős illat az arcomba csap. Élesen csikorognak a szemcsék a műanyagban, ahogy próbálom visszazárni a dobozt. Amikor végre sikerül, belököm a fiókot, és elterülök az ágyon. Maradj itt, ne mozdulj, ne sírj.

Jelenkor, 2024/6.